

רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר

א.

ובשלמא דור זכאי מובן שראוי לביאת המשיח אבל איך יבוא בדור חייב, אלא כאשר יש חושך כזה של דור שכולו חייב אז מתגלה אור עליון של ביאת המשיח.

וכן היה בימי מרדכי ואסתר כאשר התרחש נס פורים, שהיה מצב של להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים, חשכות אשר כמוה לא נהיתה. ונתקיים בהם שבשפלנו זכר לנו, שדוקא בשיא החשך נתגלתה הרחמנות של הקב"ה על כלל ישראל. וזה גילה מרדכי ואמר לאסתר רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר, כלומר את מחשבת את החשובות ע"פ הסדר, אבל יש מקום אחר היינו הנהגה עליונה שם יש שפע תמיד, ואם אמנם דבר הגזירה כבר נכתב ונחתם בטבעת המלך, אבל ע"פ ההנהגה עליונה הזאת הרי מתוך שיא החשך מתגלה האור העליון. וכשם שהחושך אז היה שיא החשך כך גם הגילוי היה בדרגה מופלגת, כדאיתא מהאריז"ל שהוא גילוי אשר כמוהו לא נהיתה.

והנה ההנהגה העליונה הזאת ממקור הרחמים יש שהיא מצד אתערותא דלעילא, כאשר ישראל בעת צרה גדולה מאד, ע"ד מאה"כ (דברים לב) כי ידין ה' עמו ועל עבדיו יתנחם כי יראה כי אזלת יד ואפס עצור ועזוב. וכמ"כ יש דרך להמשיך הנהגה זו מכח אתערותא דלתתא, כאשר יש ליהודי אמונה בהירה ומרגיש בנפשו שהקב"ה הוא אביו הרחמן זה מעורר את הרחמים מלעילא וממשיך גילוי ישועה. וכמאמר מרן אדמו"ר בעל דברי שמואל זי"ע, לפרש הנאמר בהושענות בהושענא רבא, שבתחלה אומרים אנא הושיעה נא, ואח"כ אנא א' נא הושענא והושיעה נא, ואח"כ אומרים עוד, אנא א' נא הושע נא והושיעה נא אבינו אתה. ומפרש עד"מ לבן מלך שגורש מהיכל המלך וירד מטה מטה, ואח"כ נתן אל לבו לשוב אל אביו המלך, אך היה בוש להתייצב לפני המלך במלבושיו הבלויים ודחק עצמו כעני המחזר על הפתחים. ונתנו לו מתת יד וסרב לקבל, והוסיפו לו ועדיין אינו רוצה לקבל, עד שהמלך

תחלתו של נס פורים הוא במאמר מרדכי רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר, שבהמשך לזה אמרה אסתר ובכן אבוא אל המלך אשר לא כדת ועי"ז נשתלשלה הישועה. עד אז היתה חשכות גמורה ולא נראה שום ניצוץ של אור, וכאשר אמר מרדכי במלוא הוודאות רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר, לא כאפשרות אלא כמצויאות שבדאי תהיה, התחילה כבר הישועה. ואסתר הבינה זאת ומיד אמרה ובכן אבוא אל המלך אשר לא כדת. ויש לבאר הכוונה באומרו רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר, מנין נבע בטחונו בזה, ומה משמעות אומרו ממקום אחר.

וי"ל ע"פ מד"א בתורת אבות (פר' ויצא) ממרן הס"ק מסלונים זי"ע, שיש סדר הנהגה לפי מה שנקבע בראש השנה יום הדין, שבו דנים על כל הענינים לפי הסדר של שכר ועונש. אמנם הקב"ה הוא מקור הרחמים ורחמיו הם בלי גבול ובלי סוף ולמעלה מן הזמן, שהדין הוא רק בראש השנה ואילו השפע העליון של חסד נשפע תמיד יומם ולילה, וכאשר ישראל זוכים הם ממשיכים מהנהגה עליונה שהקב"ה מנהיג תמיד ברחמיו ומשפיע חסדו חדשים לבקרים. והיינו שיש סדר הנהגה הנקבע ונחתם בר"ה ויוהכ"פ בבחי' נכתב ונחתם בטבעת המלך, ויש עוד הנהגה עליונה בחי' ממקום אחר. וי"ל שאימתי נמשכת ההנהגה העליונה הזאת, כאשר ישראל הם בעת צרה קשה ביותר, והרי הקב"ה הוא מקור הרחמים, ע"כ דוקא אז מתגלה הנהגה זו של חסד. ע"ד מאחז"ל (יומא כת): יומא דעיבא כוליה שמשא, בשיא החשך נמשכת בחי' כולא שמשא ונשפע שפע ברכה וחסד עליון. וע"ד ההלכה שנאמרה לגבי סנהדרין (סנהדרין יז), שאם כולם רואים חובה על הנידון יוצא זכאי ופוטרים אותו. כי כן ברא הקב"ה שכאשר נהיה מצב של שיא החושך אז מתגלה האור וחסד עליון. וזה גם ב' מאמרם ז"ל (שם צח). אין בן דוד בא אלא בדור שכולו זכאי או כולו חייב,

שלום

שואלו מדוע אתה מסרב לקבל, והשיב שהוא קרוב של המלך ואין זה לפי ערכו. והמלך נתן לו עוד ועוד והוא עדיין מסרב. עד אשר לא יכול יותר להתאפק ויצעק בקול גדול הרי אבי אתה ואני בן המלך ואיך אסתפק במתנות יד. וזהו שאומרים בסוף ההושענות הושע נא והושיעה נא אבינו אתה. וכאשר יהודי מגיע להרגשה שאבינו אתה שהקב"ה אביו הרחמן, אז כמה שקשה היא הגזרה ואפילו שכבר נכתבה ונחתמה בטבעת המלך, הריהו ממשיך רחמים ורוח והצלה יעמוד לו ממקום אחר. ופי' ממקום אחר, כי באמת ע"פ דין וסדר לא מגיע לו, אך ע"י שיודע ומרגיש כי אבינו אתה נמשך עליו רחמים למעלה מן הדין והחשבון.

שכך מקובלני מבית אבי אבא הכוונה לבחי' זו של ממקום אחר, שיהודי יכול תמיד להמשיך ישועה ממקור הרחמים. וכפי שהיה בימי נס פורים שהיה נראה שכלל ישראל אבוד בכל המובנים, ונתגלה שרוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר, שזכו לכאלו גילויים שכמוהו לא נהיתה ולמדרגה כזו של קימו וקבלו שהדר קבלוה ברצון.

וי"ל עוד בפ' ממקום אחר. ע"פ מש"כ הרמב"ם בהל' תשובה (פ"ב ה"ד) שבעל תשובה משנה שמו כלומר כי אחר הוא ואינו זה שחטא. והיינו שיש ענין תשובה על חטא מסוים, אך יש תשובה שנהפך לאדם אחר ואינו אותו אדם שהיה לפני כן, את החטא עשה האדם הקודם ואילו הוא אדם אחר לגמרי ואינו זה שחטא. וזה מועיל אפילו על חטאים שתשובה אינה מועלת עליהם, כי אחר הוא. וזהו שאמר מרדכי רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר, תהיה כזו התגלות וירד כזה אור שכלל ישראל יתהפך להיות בבחי' כי אחר הוא, שאין זה אותו כלל ישראל שהיה מקודם. וכפי שאכן היה שנפתחה להם הדרך של רוח והצלה ממקום אחר וזכו להארות גדולות כ"כ שלא היה מעולם כמותן אפילו בהר סיני, שהדר קבלוה ברצון.

וכיון ששמעה זאת אסתר אמרה ובכן אבוא אל המלך אשר לא כדת, היינו שיש סדר ע"פ דתי המדינה, אך כאן שמעה שיש דרך אשר לא כדת למעלה מכל החוקים שנכתבו ונחתמו בטבעת המלך, ובכן אבוא אל המלך אשר לא כדת. וכמאמר מרן אדמו"ר בב"א זי"ע על מש"כ בטור (או"ח תקפ"ה) דנוסח תפלת ר"ה ובכן יתקדש ובכן תן פחדך ובכן תן כבוד ובכן צדיקים, נתקן על לשון הכתוב ובכן אבוא אל המלך וגו'. ופירש, כי איך יכול יהודי להתייצב בר"ה להתפלל, הרי לב יודע מרת נפשו, ע"כ מקדים כל קטע ובכן, כלומר ובכן אבוא אל המלך אשר לא כדת. שכאשר יהודי מרגיש בנפשו היטב את הרגשת אבינו אתה או יכול לבוא אל המלך אפילו שלא כדת. וכמאמר מרן זי"ע, א"ל א"ל למה עזבתני, וכי אינו יודע היטב למה עזבתני. אלא הכוונה שהרי אתה א"ל האלקים שלי, וכאשר יש ליהודי הרגשה זו שהקב"ה הוא אביו ואלקיו שלו אם כן למה עזבתני.

ולכן עיניהם של עניים נשואות למקרא מגילה. אין עני אלא בדעת, וכל ימי עני רעים אפילו שבתות וימים טובים, שגם בהם אינו יכול להתעלות מחמת שהוא עני בדעת. ועיניהם נשואות למקרא מגילה שאז נפתח השער ממקום אחר שכל הפושט יד נותנים לו. כל השנה הוא סגור ומסוגר, וכמ"ד (תהלים קמב) הוציאה ממסגר נפשי, שנמצא במסגר כזה שאפילו בשבתות וימים טובים אין מחו ולבו נפתחים. אבל עיניו נשואות למקרא מגילה שאז נפתח שער חדש של רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר.

זה הגילוי שנתגלה בפורים אשר מאיר ליהודי בכל מצבי החיים, שרוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר, שבכל המצבים יש עוד מקום אחר להמשיך רוח והצלה. וכדאיתא בגמ' (ברכות י.) על חזקיה המלך בשעה שאמר לו ישעיה הנביא כי מת אתה ולא תחיה, ענה לו בן אמוץ כלה נבואתך וצא, כך מקובלני מבית אבי אבא אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל יתייאש מן הרחמים. ואפ"ל

ב.

הנה נס פורים שנמשך ע"י מרדכי ואסתר, לכ"א מהם היתה דרך מתשבה מיוחדת איך להמשיך